

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Механіко-математичний факультет

Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

із науково-педагогічної роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

2020-2021 навчальний рік

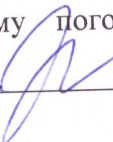
Розробник: Рудь Інна Юріївна, доцент кафедри фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент (Рудь І.Ю.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 року

Завідувач кафедри (Корнєва Н.О.)

«26» серпня 2020 р.

Програму погоджено з гарантом ОП 072 Фінанси, банківська справа та страхування (Корнєва Н.О.)

Анотація

Розвиток в Україні ринкових відносин спричинив перебудову грошово-кредитних відносин. Це насамперед стосується розвитку грошової системи і грошового обігу, кредитної і валютної систем. Економіка України, у результаті реформування грошової системи, послідовно перейшла до постійної грошової одиниці – гривні. Корінним змінам піддалася кредитна система, що тісно пов'язана з формуванням банківської системи. Але розбудова ринкової економіки України перервалася тимчасовими кризовими явищами, що вимагає якісно нових підходів до підготовки економістів та фінансистів. Глибоке розуміння проблеми грошей, грошового обігу, кредиту і кредитних відносин, банківської справи дасть змогу оволодіти спеціальністю та впевнено почувати себе на ринку праці в майбутньому.

Важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців з фінансів, банківської справи та страхування є вивчення дисципліни "Гроші та кредит". Гроші та кредит – одна з найважливіших дисциплін у системі підготовки фахівців з фінансів, банківської справи та страхування, що і обумовлює її актуальність при формуванні компетентностей даної освітньої програми.

Ця дисципліна формує теоретичну базу для вивчення фахових дисциплін "Фінанси", "Економічний аналіз та статистика", "Грошово-кредитні системи зарубіжних країн", "Основи банківської справи", "Валютне регулювання", "Центральний банк та грошово-кредитна політика" та ін.

Ключові слова: гроші, банківські операції, банківська система, кредит, грошовий ринок, грошовий обіг, валютний ринок.

Annotation

The development of market relations in Ukraine has led to a restructuring of monetary relations. This primarily applies to the development of the monetary system and money circulation, credit and currency systems. Ukraine's economy, as a result of reforming the monetary system, has consistently moved to a permanent currency - the hryvnia. The credit system, which is closely connected with the formation of the banking system, has undergone radical changes. But the development of Ukraine's market economy was interrupted by temporary crises, which requires qualitatively new approaches to training economists and financiers. A deep understanding of the problem of money, money circulation, credit and credit relations, banking will allow you to master the specialty and feel confident in the labor market in the future.

An important component of training highly qualified specialists in finance, banking and insurance is the study of the discipline "Money and Credit". Money and credit - one of the most important disciplines in the system of training in finance, banking and insurance, which determines its relevance in the formation of competencies of this educational program.

This discipline forms the theoretical basis for the study of professional disciplines "Finance", "Economic Analysis and Statistics", "Monetary systems of foreign countries", "Fundamentals of banking", "Currency regulation", "Central bank and monetary policy" and etc.

Key words: money, banking operations, banking system, credit, money market, money circulation, currency market.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна
	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Індивідуальне науково-дослідне завдання Грошовий та валютний ринок – розвиток та ефективність дії	Ступінь бакалавра	Рік підготовки:
		1-й, 2-й
Семестр:		
1-й		
Лекції - 20 год.		
Практичні - 20 год.		
Самостійна робота - 140 год.		
Вид контролю: екзамен		
Загальна кількість годин – 180		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи студента – 9 год.		

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 180 год.: 40 год. – аудиторні заняття, 140 год. – самостійна робота (22% / 78%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу оволодіння студентами знань щодо суті та функції таких категорій як «гроші», «грошовий обіг» та «грошовий оборот», «інфляція», «валюта», видів та структури грошових систем, поняття грошових потоків, механізму формування попиту та пропозиції грошей та грошово-кредитної політики та основ валютних відносин.

Завдання курсу визначається вимогами до професійної підготовки бакалавра з фінансів та кредиту та місцем дисципліни у навчальному процесі.

Передумови для вивчення дисципліни: фінанси, політична економія, мікроекономіка, макроекономіка.

Навчальна дисципліна складається з 6-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Здійснювати наукове дослідження та оприлюднювати його результати з вмінням виокремлювати особистий внесок.

ПРН 4. Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.

ПРН 5. Позитивно сприймати необхідність діяти на основі професійних етичних міркувань (мотивів).

ПРН 6. Використовувати навички ведення переговорів та розв'язання конфліктів в професійній діяльності та при проведенні досліджень.

ПРН 7. Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети.

ПРН 8. Оцінювати сучасний стан фінансів, банківської справи та страхування і приймати обґрунтовані рішення.

ПРН 14. Вміти обґрунтовувати напрями удосконалення фінансової і монетарної політики.

ПРН 16. Демонструвати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 20. Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 21. Виявляти проблеми, визначати наукові завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування і обирати методи для їх розв'язання.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї.

ЗК4. Здатність вести переговори та розв'язувати конфлікти.

ЗК5. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність працювати у міжнародному просторі.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК2. Здатність аналізувати фінансову і монетарну політику та обґрунтовувати напрями їх удосконалення.

ФК4. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК5. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК7. Здатність використовувати положення і методи дослідження інших наук для розв'язання

професійних та наукових задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ФК8. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Сутність та функції грошей

Тема 2. Роль грошей у ринковій економіці

Тема 3. Теорія грошей

Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки

Тема 5. Грошовий ринок

Тема 6. Грошові системи

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Тема 8. Інфляція та грошові реформи

Тема 9. Сутність і функції кредиту

Тема 10. Форми, види і роль кредиту

Тема 11. Теоретичні засади процента

Тема 12. Фінансове посередництво грошового ринку

Тема 13. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Тема 15. Валютний ринок та валютні системи

Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні основи та функції грошей.

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні грошей.

Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, мінова і споживча вартість грошей як товару. Гроші як гроші й гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Ідеальні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей. Різновиди сучасних кредитних грошей.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираження вартості грошей при різних їх формах. Вартість грошей і час.

Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Функції грошей. Поняття функції грошей та їх еволюція, функція міри вартості, її суть і сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошове вираження вартості товарів. Функція засобу обігу, її суть і сфера використання. Функція засобу платежу, її суть і відмінність від функції засобу обігу. Сфера використання. Функція засобу нагромадження, її суть і сфера використання. Вплив часу на функцію засобу нагромадження. Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей.

Основні терміни та поняття. Гроші як гроші і гроші як капітал. Форми грошей та їх еволюція. Функції грошей. Масштаб цін. Вартість грошей. Товарні гроші. Металеві гроші. Кредитні та електронні гроші. Вексель. Чек. Банкнота. Платіжна система.

Тема 2. Роль грошей у ринковій економіці

Роль грошей у ринковій економіці Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань у якості грошей. Специфіка функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин. Роль і призначення грошей в економіці країни з вирішення завдання стабілізації

Тема 3. Теорія грошей

Металістична теорія грошей. Розвиток металістичної теорії грошей.

Основні представники металістичної теорії грошей. Меркантилісти як основні представники

металістичної теорії грошей.

Номіналістична теорія грошей. Основні представники номіналізму. Вартісна теорія грошей у працях англійських вчених. Австрійська та Кейнсіанська школи в номіналізмі. Вклад Дж. Кейнса у вдосконалення теорії і практики застосування кількісної теорії грошей та розбудови кредитно-грошового механізму державного регулювання економіки.

Кількісна теорія грошей. Період зародження кількісної теорії грошей. Подальший розвиток кількісної теорії грошей у працях І. Фішера. Математичне рівняння

Фішера. Абсолютний рівень цін з позицій кількісної теорії. Вплив неокласиків на розвиток кількісної теорії грошей.

Теорія інфляції. Кейнсіанська теорія інфляції. Крива Філіпа. Монетаристська концепція інфляції. М. Фрідмен як основний представник монетаристської концепції інфляції. Теорія інфляції, спричиненої надлишковими витратами виробництва.

Теорія інфляційної спіралі в працях західних економістів.

Кредит 2. Структура грошового обігу

Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки

Поняття про грошовий оборот як процес руху грошей.

Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємно пов'язуються грошовим оборотом.

Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обороту. Економічна основа та загальна схема грошового обороту.

Грошові потоки. Поняття про грошовий потік та критерії класифікації грошових потоків. Характеристика основних видів грошових потоків. Взаємозв'язок окремих видів грошових потоків. Балансування потоку національного доходу та потоку національного продукту через внутрішній і зовнішній грошові ринки.

Тема 5. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Об'єкт купівлі-продажу на грошовому ринку. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Неборгові та боргові зобов'язання.

Депозитні і позичкові зобов'язання. Характеристика основних грошових потоків грошового ринку. Канали руху грошових потоків та фінансовий (грошовий) ринок.

Економічна структура грошового ринку. Характеристика основних видів фінансового ринку: ринку короткострокових позик, короткострокових фінансових активів, цінних паперів, середньо- і довгострокових позик.

Сутність попиту на гроші. Попит на гроші і швидкість обігу грошей. Теоретичні моделі попиту на гроші. Цілі, мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Трансакційний мотив. Попит на гроші і реальні доходи. Очікуваний дохід на гроші. Купівельна спроможність грошей. Попит на гроші і норма відсотка. Характеристика основних положень теорії попиту грошей: теорія касових залишків, кейнсіанські теорії і теорія сучасного монетаризму. Особливості попиту на гроші в умовах перехідної економіки України.

Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Крива пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку.

Рівновага на грошовому ринку та відсоток. Наслідки зміни попиту і пропозиції на гроші. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей.

Механізм поповнення маси грошей в обороті. Грошовий мультиплікатор. Сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг банкнот, розмінних монет, депозитних грошей, векселів, чеків. Їх суть та характеристика.

Поняття про дебетовий та кредитовий оборот.

Кредит 3. Теоретичні основи інфляції та грошово-кредитної політики

Тема 6. Грошові системи

Поняття про грошову систему. Грошова система — форма організації грошового обороту. База формування і функціонування грошової системи. Центральний банк — інституційний центр грошової системи. Об'єкти регулятивного впливу грошової системи.

Призначення грошової системи та її місце в економічній системі країни.

Основні елементи економічної системи та їхня характеристика. Грошова одиниця.

Масштаб цін. Види та купюрність грошових знаків. Сегментація безготівкових грошових розрахунків. Регламентація готівкового грошового обороту. Регламентація режиму валютного курсу та операцій із валютними цінностями. Регламентація режиму банківського процесу. Державні органи, які здійснюють регулювання грошового обороту.

Типи грошових систем, їхня еволюція. Ринкова та неринкові грошові системи.

Форми саморегулювання грошових систем: біметалізм та монометалізм. Система паралельної валюти — найпоширеніша форма біметалізму подвійна валюта. Золотий монометалізм і його види: золотомонетний стандарт, золотозливковий стандарт, золотодевізний стандарт.

Характеристика регульованих грошових систем. Система паперово-грошового та кредитного обігу. Відкриті й закриті грошові системи.

Форми організації безготівкових розрахунків за допомогою платіжних доручень, платіжних вимог доручень, чеків, акредитивів, векселів.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти — гривні. Види і купюрність грошових знаків в Україні. Державне і правове регулювання грошової сфери як фактор забезпечення фінансової стабільності.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика. Мета та мотиви попиту на гроші. Чинники та фактори, що визначають сукупний попит на гроші. Сутність пропозиції грошей на макро- і макрорівнях. Чинники, що впливають на пропозицію грошей. Крива пропозиції грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку.

Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти. Методи грошово-кредитної політики. Структура загальноекономічної політики держави і місце в ній грошово-кредитної політики. Типи та функції фіскально-бюджетної політики.

Типи грошово-кредитної політики залежно від кон'юнктури ринку. Інструменти монетарної політики.

Проблеми монетизації бюджетного дефіциту.

Тема 8. Інфляція та грошові реформи

Теоретичні концепції інфляції та інфляційного процесу. Теорія інфляції попиту. Теорія інфляції витрат.

Суть та форми інфляції. Інфляція і дефляція. Етапи інфляційного процесу. Причини інфляції. Форми інфляції: повзуча інфляція; галопуюча інфляція; гіперінфляція; супергіперінфляція та їх дослідження. Зовнішні ознаки інфляції: відкрита інфляція, прихована інфляція; їхня характеристика.

Причини інфляції, монетарні та загальноекономічні чинники. Причини інфляції попиту. Причини фіскальної інфляції. Характерні ознаки інфляції витрат і її чинники.

Показники вимірювання інфляції: індекс вартості життя; індекс купівельної спроможності; індекс споживчих цін; індекс цін виробника.

Особливості інфляційного процесу в Україні. Розвиток інфляційного процесу в Україні.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість та життєвий рівень населення.

Методи регулювання інфляції. Антиінфляційна політика. Грошові реформи та методи їх проведення. Дефляційна політика. Політика доходів.

Кредит 4. Теоретичні основи кредиту

Тема 9. Сутність і функції кредиту

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники кредиту та особливості їхнього прояву в різних галузях народного господарства.

Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин. Кредит — форма руху позичкового капіталу. Ознаки позичкового капіталу. Ринок позичкових капіталів. Позичковий відсоток.

Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Зв'язок кредиту в ринковій економіці.

Функціональна характеристика й типи кредитних відносин. Структура кредитних відносин.

Розвиток кредитних відносин в умовах трансформації економіки України. Функції кредиту та їх характеристика.

Тема 10. Форми, види і роль кредиту

Форми та види кредиту.

Форми кредиту, їхня характеристика. Товарна і грошова форми кредиту, їхнє використання. Переваги і недоліки кожної форми.

Види кредиту та їхня класифікація. Характеристика основних видів кредиту.

Комерційний кредит. Об'єкт комерційного кредиту і його суб'єкти. Призначення комерційного кредиту. Механізм комерційних кредитних відносин і його характер.

Споживчий кредит і його призначення. Механізм споживчого кредитування. Нові види споживчого кредиту: чековий кредит; кредитна картка; ломбарди. Державний кредит і його призначення. Види державного кредиту. Класифікація державних позик, їхня характеристика. Ощадна справа. Банківський кредит. Об'єкт банківського кредиту. Механізм банківського кредитування. Класифікація банківських кредитів.

Система банківського кредитування. Принципи банківського кредитування. Вартість кредиту.

Поняття про кредитну систему, її структура та складові. Кредитна система України як елемент інфраструктури грошового ринку. Складові елементи кредитної системи та їхня загальна характеристика

Тема 11. Теоретичні засади процента

Позичковий процент. Відсоток за кредит. Процентна ставка. Функції процента.

Процентна ставка. Номінальна і реальна процентна ставка. Процентний період.

Розрахунок теперішньої вартості грошей. Дисконт. Прості і складні відсотки.

Проценти за цінними паперами. Ринкова ціна акції. Фактори, що впливають на ціну акції. Внутрішня вартість облігації.

Кредит 5. Фінансове посередництво грошового ринку

Тема 12. Фінансове посередництво грошового ринку

Основні поняття про спеціалізовані фінансово-кредитні інститути (СФКІ), їхнє місце і роль у грошово-кредитній системі. Об'єктивні передумови та причини становлення й розвитку фінансово-кредитних установ як посередників на грошовому ринку.

Основні напрями діяльності сучасних фінансово-кредитних установ. Види, функції, принципи й типи операцій фінансово-кредитних організацій. Відмінності посередницької діяльності небанківських фінансово-кредитних установ від банківської діяльності.

Договірні фінансові посередники. Інвестиційні фінансові посередники. Інвестиційні фонди, їхня діяльність в Україні та правове забезпечення. Діяльність договірних посередників.

Страхові компанії, страховий бізнес і його розвиток в Україні та правове забезпечення.

Недержавні пенсійні фонди і механізм їхнього функціонування, їхня характеристика. Переваги і недоліки приватних пенсійних фондів. Їхня діяльність в Україні та їхнє правове забезпечення.

Ломбарди і механізм їхнього функціонування.

Фінансові компанії і особливість їхньої діяльності в перехідний період.

Кредитні кооперативи (товариства, спілки), їхня спеціалізація і перспективи розвитку.

Міжбанківські об'єднання, їхня роль у діяльності банківської та кредитної систем. Види міжбанківських об'єднань та їхня характеристика.

Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.

Міжбанківські об'єднання, їхня роль у кредитній системі України. Характеристика головних представників міжбанківських об'єднань (асоціативного комерційного типу — консорціуми та картелі й корпоративного типу — концерни та трести).

Тема 13. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління

Центральні банки, їхнє походження, призначення, функції та операції. Функції центральних банків та їхня характеристика.

Побудова, розвиток і діяльність Національного банку України. Функції Національного банку України та їхній аналіз. Грошово-кредитна політика Національного банку України. Правова основа діяльності Національного банку України.

Статутний капітал НБУ. Функції Національного банку. Організаційні основи та структура. Стієкість банківської системи та механізм її забезпечення. Критерії стійкості.

Поняття та значення стійкості банків. Нагляд і контроль за діяльністю банків. Страхування банківських депозитів та кредитів. Створення банківських резервів.

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Класифікація і характеристика комерційних банків. Характеристика комерційних банків за формою власності (акціонерні, кооперативні, державні, муніципальні та ін.). Необхідність об'єднання банків у систему. Економічна сутність банку, визначення сутності банку. Види банків. Групи банків. Аналіз за активами найбільших та великих банків України. Структура прибутку та рентабельності активів комерційних банків України.

Поняття про банківську систему. Основи організації банківської системи: принципи побудови, цілі, механізм функціонування. Функції банківської системи. Становлення і динаміка розвитку банківської системи України.

Банки другого рівня, їхнє походження, види, правові основи організації.

Операції комерційних банків (пасивні, активні, лізингові, трастові, факторингові, торгово-комісійні та ін.), їхня загальна характеристика та аналіз в Україні за останні 5 років.

Доходи, видатки і ліквідність активів комерційних банків. Найбільші та великі банки України.

Кредит 6. Теоретичні основи валютної системи

Тема 15. Валютний ринок та валютні системи

Поняття про валюту. Призначення та сфера використання валюти.

Види валют: національна, іноземна.

Суть та види валютних відносин.

Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види валютних операцій.

Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Валютне регулювання: суть та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Регламентація статусу валюти та порядку здійснення операцій з нею (правила купівлі-продажу, ввезення-вивезення, використання валютної виручки, здійснення валютних платежів, нагромадження золотовалютних запасів тощо).

Валютні операції та їхня класифікація. Касові операції. Строкові валютні операції (форвардні, ф'ючерсні, опціонні).

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Розвиток валютної системи України. Європейська валютна система. Еволюція світової валютної системи. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ в її функціонуванні. Проблеми формування валютної системи країн СНД.

Валютний курс та конвертованість валют. Суть, основи формування та види валютного курсу. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валют.

Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ.

Сутність міжнародного кредиту. Об'єкти та суб'єкти міжнародного кредиту. Міжнародний валютний фонд, його капітал і основні напрями діяльності. Процес кредитування, регулювання міжнародних валютних відносин та постійний нагляд за світовою економікою з боку МВФ. Співпраця України і МВФ.

Група Всесвітнього банку: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР),

Міжнародна асоціація розвитку та ін. Історія їх розвитку та аналіз основних напрямків діяльності.

Роль міжнародного кредиту в економічному розвитку.

Негативні наслідки розвитку міжнародного кредитування.

Фінанси міжнародних установ. Характеристика фінансів та основні етапи розвитку Організації Об'єднаних Націй. Європейський Союз та його інтеграційні процеси.

Міжнародні фінансові відносини та їхні грошові потоки. Строк міжнародного кредиту. Вартість міжнародного кредиту. Вид забезпечення.

Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.

Світові кредитні і фінансові центри. Основні тенденції розвитку світового ринку позичкових капіталів.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Кредит 1. Теоретичні основи та функції грошей				
Тема 1. Сутність та функції грошей	12	2	2	8
Тема 2. Роль грошей у ринковій економіці	10			10
Тема 3. Теорія грошей	10			10
Кредит 2. Структура грошового обігу				
Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки	12	2	2	8
Тема 5. Грошовий ринок	12	2	2	8
Кредит 3 Теоретичні основи інфляції та грошово-кредитної політики				
Тема 6. Грошові системи	12	2	2	8
Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	10			10
Тема 8. Інфляція та грошові реформи	12	2	2	8
Кредит 4. Теоретичні основи кредиту				
Тема 9. Сутність і функції кредиту	12	2	2	8
Тема 10. Форми, види і роль кредиту	10			10
Тема 11. Теоретичні засади процента	10			10
Кредит 5 Фінансове посередництво грошового ринку				
Тема 12. Фінансове посередництво грошового ринку	10			10
Тема 13. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	12	2	2	8
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	12	2	2	8
Кредит 6. Теоретичні основи валютної системи				
Тема 15. Валютний ринок та валютні системи	12	2	2	8
Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	12	2	2	8
Усього годин	180	20	20	140

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	усього	в т.ч.		
		л	п	с.р.
Кредит 1.				
Тема 1.				
Усього:				
Кредит 2.				

Тема 2.				
	Усього:			
Кредит 3.				
Тема 3.				
	Усього:			
Усього годин				

4. Темі лекційних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи та функції грошей</i>		
1.	Тема 1. Сутність та функції грошей	2
<i>Кредит 2. Структура грошового обігу</i>		
2.	Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки	2
3.	Тема 5. Грошовий ринок	2
<i>Кредит 3 Теоретичні основи інфляції та грошово-кредитної політики</i>		
4.	Тема 6. Грошові системи	2
5.	Тема 8. Інфляція та грошові реформи	2
<i>Кредит 4. Теоретичні основи кредиту</i>		
6.	Тема 9. Сутність і функції кредиту	2
<i>Кредит 5 Фінансове посередництво грошового ринку</i>		
7.	Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	2
8.	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	2
<i>Кредит 6. Теоретичні основи валютної системи</i>		
9.	Валютний ринок та валютні системи	2
10.	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	2
	Разом	20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
	Тема 1.	
<i>Кредит 2.</i>		
	Тема 2.	
<i>Кредит 3.</i>		
	Тема 3.	
	Разом	

5. Темі практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість

		годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи та функції грошей</i>		
1.	Тема 1. Сутність та функції грошей	2
<i>Кредит 2. Структура грошового обігу</i>		
2.	Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки	2
3.	Тема 5. Грошовий ринок	2
<i>Кредит 3 Теоретичні основи інфляції та грошово-кредитної політики</i>		
4.	Тема 6. Грошові системи	2
5.	Тема 8. Інфляція та грошові реформи	2
<i>Кредит 4. Теоретичні основи кредиту</i>		
6.	Тема 9. Сутність і функції кредиту	2
<i>Кредит 5 Фінансове посередництво грошового ринку</i>		
7.	Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	2
8.	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	2
<i>Кредит 6. Теоретичні основи валютної системи</i>		
9.	Валютний ринок та валютні системи	2
10.	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	2
Разом		20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
	Тема 1.	
<i>Кредит 2.</i>		
	Тема 2.	
<i>Кредит 3.</i>		
	Тема 3.	
Разом		

6. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

N з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні основи та функції грошей.</i>		
1	Тема 1. Сутність та функції грошей	8
2	Тема 2. Роль грошей у ринковій економіці	10
3	Тема 3. Теорія грошей	10

<i>Кредит 2. Структура грошового обігу</i>		
4	Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки	8
5	Тема 5. Грошовий ринок	8
<i>Кредит 3 Теоретичні основи інфляції та грошово-кредитної політики</i>		
6	Тема 6. Грошові системи	8
7	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	10
8	Тема 8. Інфляція та грошові реформи	8
<i>Кредит 4. Теоретичні основи кредиту</i>		
9	Тема 9. Сутність і функції кредиту	8
10	Тема 10. Форми, види і роль кредиту	10
11	Тема 11. Теоретичні засади процента	10
<i>Кредит 5 Фінансове посередництво грошового ринку</i>		
12	Тема 12. Фінансове посередництво грошового ринку	10
13	Тема 13. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	8
14	Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	8
<i>Кредит 6. Теоретичні основи валютної системи</i>		
15	Тема 15. Валютний ринок та валютні системи	8
16	Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	8
	Разом	140

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
	Тема 1.	
<i>Кредит 2.</i>		
	Тема 2.	
<i>Кредит 3.</i>		
	Тема 3.	
	Разом	

8. Індивідуальне навчально -дослідне завдання

Індивідуальне навчально -дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з проведенням з банківської діяльності за індивідуальною звітністю комерційного банку (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів самостійно вирішувати задачі практичного спрямування за тематикою дисципліни. Перевірити і закріпити отримані студентами теоретичні знання, навчити їх систематизувати ці знання і застосувати при дослідженні конкретної теми.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) робота виконується за заданою тематикою;
- 2) є самостійною роботою студента;
- 3) при розрахунках використовується звітність реально функціонуючих комерційних банків.

9.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється *відмінно* якщо він глибоко засвоїв основні поняття, повністю опрацював

рекомендовану літературу і вільно використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без помилок виконує навчальні завдання, самостійно і критично вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері та робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється *дуже добре* якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється *добре* якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно, але з навідними питаннями вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється *достатньо* якщо він точно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, ознайомився с рекомендованою літературою, може іноді залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється *задовільно* якщо він не точно і не повно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, недостатньо ознайомився с рекомендованою літературою, не може вільно залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, правильні узагальнення та висновки робить, як правило, з допомогою викладача

Оцінка за виконання *індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 300 до 600 балів (за 6 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 6 кредитів.

Поточне тестування та самостійна робота								Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
25	25	25	25	25	25	25	25	100	100	600
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16			
25	25	25	25	25	25	25	25			

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Рудь І.Ю., Практикум з дисципліни "Гроші та кредит" для студентів освітнього рівня "бакалавр" – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2020. – 110 с.
2. Рудь І.Ю. Гроші та кредит : Методичні вказівки щодо самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальностей 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит», 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030601 «Менеджмент». – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. – 62 с.
3. Рудь І. Ю. Гроші та кредит : Опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання галузь знань 0305 "Економіка і підприємництво", галузь знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" . – Миколаїв: МНУ В. О. Сухомлинського, 2016. – 85 с.
4. Рудь І. Ю. Методичні вказівки до виконання курсової роботи та завдань для підсумкового контролю знань студентів з дисципліни "Гроші та кредит" для студентів галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво" . – Миколаїв: МНУ, 2015. – 31 с.
5. Рудь І. Ю. Методичні рекомендації до виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни "Гроші та кредит" для студентів денної та заочної форми навчання галузь знань 0305 "Економіка і підприємництво". – Миколаїв: МНУ, 2015. – 27 с.
6. Рудь І.Ю., Данік Н.В. Криптовалюта: можливості розвитку чи загроза тінізації для України. Науковий економічний журнал Інтелект ХХІ. 2018. С.150-154.
7. Рудь І.Ю., Кишковська О.М. Сучасний стан банківської системи України [Електронний ресурс]. Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». 2018. № 22.

Допоміжна

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 07.12.00 № 2156 - 12// Урядовий кур'єр. - 2001. - №8.
2. Про державне регулювання ринку цінних паперів: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 30.10.96 №475/96- ВР //Вісник Верховної Ради. - 1996. - №51. - С.292.
3. Про цінні папери та фондову біржу: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 18.06.91 №1202/12//Вісник Верховної Ради. - 1991. - №38. - С.508.
4. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України зі змінами та доповненнями №932-ХІV від 14 липня 1999 р.// Голос України. - 1999. - 11 серп.
5. Про кредитування: Положення НБУ: Затв. постановою правління НБУ від 28.09.95 №246// Додаток до «Вісника Національного банку». - 1995. -№11.- С.23.
6. Про Національний банк України: Закон України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 20.05.99 №679 - 14// Вісник Верховної Ради. - 1999. - №29. - С.238.
7. Про порядок створення та реєстрації комерційних банків: Положення НБУ: Затв. постановою правління НБУ від 27.03.96 №77 // Додаток до «Вісника Національного банку». - 1996. - №5. - С.3 .
8. Інструкція Про касові операції в банках України: Затв. постановою правління НБУ від 14.08.2003р.№337
9. Інструкція Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. постановою правління НБУ від 29.03.2001р. №135
10. Інструкція НБУ Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Затв. постановою правління НБУ від 28.08.2001р. №368
11. Артус М.М. Гроші та кредит: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2014. — 162 с.
12. Булеєв І.П. Гроші та кредит: навч. посіб./ І.П.Булеєв, С.Т.Пілецька, Т.Ю.Коритько, А.В.Гаврікова. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 120с.
13. Демківський А.В. Гроші та кредит. - К.: Дакор., К.: Вира - Р, 2015 .
14. Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2018, - 528с.
15. Лисенков Ю.М., Коротка Т.А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. — К: Зовнішня торгівля, 2015. — 118 с.
16. Семко Т.В. Гроші та кредит у схемах і таблицях / Т.В.Семко, М.В.Руденко. - К.: Центр учбової літератури, 2016. – 158с.
17. Руденко Л.В. Міжнародні кредитна розрахункові і валютні операції. Підручник. - К.: ЦНЛ, 2015.

18. Щетинін А.І. Гроші та кредит: підручник, Л.: ЦУЛ, 2018.

13. Інформаційні ресурси

Рудь І.Ю. Зміст курсу «Гроші та кредит». Персональний Web – ресурс викладача. Інтернет – ресурс. – Джерело доступу [<http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=80>]